

גליון 678
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

פרי צדיק עץ חיים

כשהיה בנו של רבי אלעזר ילד קטן, אמר לו רבי יוסי בן חלפתא משורש צדיקים אתה ואין אתה בן תורה היתכן? ענה לו בנו של רבי אלעזר, צדקת, אך מה ביכולתי לעשות? האם רוצה אתה ללמוד? שאלו רבי יוסי, וכשהשיב בחיוב, החל ללמד אותו פרק אחד, והמשיך ללמדו שני ושלישי. אחר כך הכניסו לבית הועד, ראה אותו שם רבי ושאל את רבי יוסי בתמיהה, האם אותו הכנסת לכאן אתך? ענה לו רבי יוסי, בן בנו של רבי שמעון בן יוחאי הוא. הלך אותו רבי יוסי לישיבה שבעיר ציפורי, ושם למד אתו שנה תמימה. בשנה השניה שב אתו אל בית הועד, והיה בנו של רבי אלעזר גדול בתורה, ומשיב על כל שאלה, עד שקרא עליו רבנו הקדוש, 'פרי צדיק עץ חיים', ומי גרם לו שיהיה בן תורה? רבי יוסי בן חלפתא.

(תנ"י וירא ל"ח)

פרשת השבוע

וישא אהרן את ידיו ויברכם (ט' - כ"ב)

מסופר על הרה"ק רבי צבי הכהן מרימנוב זיע"א, שהיה צדיק נסתר ומשרת נאמן לרבו הרה"ק רבי מגדל מרימנוב זיע"א. כשנלב"ע רבו, ועלה על כיסא רבו, הנהיג מנהג חדש, שהיה דורש סכום גדול מכל דורשיו, ואחר שקיבל התרומה לפרנסת עניים, היה מברך בברכת כהן, ומניח ידיו על ראש המנדב. וכאשר נדבה אשה עשירה, היה מברך למעלה מעל ראשה. פעם באתה אשה עשירה ונתנה התרומה שדרש הרבי, וכאשר רצה לברך אותה למעלה מעל ראשה, אמרה, רבי רצוני שהרבי יניח ידו ממש על ראשי ויברכני. שאל אותה הצדיק, בתי את מדליקה ומברכת נר של שבת, ומדוע את מרימה ידיך מול הנרות ולא על הגרות ממש? רבי, אני מתיירא שלא אכווה ידי. נענה הרבי ואמר, וגם אני מתיירא שלא אכווה את ידי, ובירכה כמנהגו מעל לראשה.

וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ
הוא לא יאכל (יא - מא)

מסופר על הרה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א, שפעם שאל אותו הנסיך, איך אתם יש לכם דינים שאינם מתיישבים על פי השכל וההגיון, ואין להם טעם, שהרי אצלכם תולעת שפירשה מן הפרי, יש לה דין שרץ השורץ על הארץ, וחייבים עליה כמה מלקיות, ואם לא פירשה מן הפרי חשובה היא כהפרי ואינה אסורה, ואיך השכל יסבול דבר זה? שלכאורה, מה נשתנה גוף התולעת ברגע זו שפירשה. כששמע הרב את שאלתו לקח מעל השולחן כף ריקה, ואמר לנסיך, שירוק בתוכה, וירק הנסיך בתוכה, ותיכף ומיד אמר לו הרב שיחזיר את הרוק לתוך פיו, אך הנסיך מיאן בטענה שזה מאוס עליו, אמר לו הרב, מדוע הרוק מאוס עליך, והרי ברגע זה הרוק היה בתוך פיק, ומה נשתנה בהיותו בתוך הכף? השיב לו הנסיך, שברגע שהרוק פרש מפיו נעשה מאוס עליו, אמר לו הרב, ישמעו אוזניך מה שפיק מדבר, שכן הדבר בענין התולעת, שכל זמן שהיא בתוך הפרי, כיון שלא פירשה אינה נמאסת, אך כיון שפירשה אפילו ברגע אחד, נמאסת ולכן היא אסורה. והודה הנסיך לדברי הרב.

זמני השבת

שמיני

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:39 ת"א: 6:55

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:55 ת"א: 7:57 ר"ת: 8:30

יהודים יקרים הקב"ה אוהב אתכם

סיפור זה אירע שנים מספר לפני שהתפרסם הבעל שם טוב הקדוש זיע"א בעולם, הוא היה אז בחור כבן שבע עשרה שנה, בגדיו פשוטים ואפילו בלויים במקצת, על גופו עטה לבוש עליון עשוי פרווה כאחד מבני האיכרים, ורק פניו העדינים ועיניו המפיקות טוהר ועדינות עמדו בניגוד להופעתו הכללית, באותה תקופה נוהג היה לכתת רגליו מכפר לכפר ומעיירה לעיירה, בכל מקום היה מחפש אחר היהודים הפשוטים אנשי העמל שהיו חביבים עליו באופן מיוחד, הוא היה מתעניין בשלומם מעודד את רוחם ומחזק את ליבותיהם בדברי אגדה ואמונה הערבים לאוזניהם.

איש לא ידע את זהותו כשם שאיש גם לא ירד לפשר מעשיו ותכליתם, אולם את פשוטי העם שעמם היה נפגש הדבר לא הטריד, כשהיה פותח את פיו היו נאספים אלה סביבו ובולעים את אמרותיו בשקיקה ובעיניים בורקות, איש לא שיער אז כי בוא יבוא היום ושמו יתפרסם בכל העולם כולו.

בתיא הראשונים של העיירה הקרובה כבר נראו באופק אולם ככל שהתקרב אליה יותר ויותר נגלה לעיניו מחזה מוזר, הייתה זו עיירה חקלאית והיום יום חול של אמצע השבוע, אף על פי כן כל תכונה של עבודה חקלאית או אחרת לא נראתה ולא נשמעה בשדות, ובחלקות האדמה שהקיפו את בתי העיירה לא נראתה נפש חיה המחרשות, ויתר כלי העבודה היו מוטלים דוממים, הבקר ובעלי החיים האחרים נחו במעונותיהם, דממה משונה ומסתורית אפפה את העיירה כולה.

הוא צעד עוד כברת דרך, נקש על דלתות כמה מהבתים כדי לעמוד על המתרחש, אך גם משם לא בא קול ולא נשמע עונה, ובעוד רגליו מוליכות אותו בין שבילי העיירה, קלטו לפתע אוזניו קול ממרחק, הוא החל לצעוד בעקבות הקול שככל שנתקרב אליו נעשה חזק וברור יותר, הקול הוליך אותו אל עבר בית הכנסת, בית הכנסת היה מלא מפה לפה, הגברים גדשו את עזרת הגברים ואילו הנשים והטף מילאו עד אפס מקום את עזרת הנשים, חידת העיירה הריקה נפתרה אם כן אך לא בשלמות, בקושי רב פילס לו מעבר בין המון האדם שצבא על פתחי בית הכנסת, לבסוף הצליח להידחק פנימה שם נעמד באחת הפינות.

על הבימה שבמרכז בית הכנסת ניצב דרשן מטיף שבקול גדול שילח בקהל את חרצובות לשונו, מתוכן דבריו של המטיף אפשר היה להבין כי הסיבה להתכנסות הדחופה היא, בצורת קשה

וממושכת המאיימת להשחית את כל היבולים החקלאיים אשר מהם התפרנסו יושבי העיירה, "גשם ומטר אתם מבקשים? יבול ופרנסה הנכם שואלים? כלום אתם את חובכם כלפי שמיא כבר מילאתם? הן כבהמות ממש תנהגו וכהדיוטות חסרי כל דעת תנהלו את חייכם" זעק הדרשן, קולות של בכי נשמעו מכיוון עזרת הנשים.

הדרשן הוסיף לייסרם בשוטים, "דעו לכם כי אלקי ישראל שוכן ערבות בז לכם ולאורחות חייכם, הוא ברא את עולמו בשביל התורה הקדושה כדי שבני האדם יהגו בה יומם ולילה וימיתו עצמם באוהלה, והנה אתם באים אליו על עסקי קש ותבן, פניהם של הגברים הפיקו חרדה ועליבות נפש, כל כך בושו בעצמם עד שאף נתקשו להישיר את עיניהם אל הדרשן שהוסיף לירות לעברם אש לזהות ולשפוך על ראשם גפרית רותחת, מתוכן דברי התוכחה ברי היה אפוא, כי עצירת גשמים מתמשכת היא העומדת מאחרי העצרת הכללית. האם תושבי העיירה הם שהזמינו את המגיד כדי ללמדם תשובה? או שמא נקלע הוא כדרכם של מגידים נודדים לעיירה, ובשמעו על מצוקת התושבים החליט לייסרם בשוטים זאת לא היה ברור. כך או כך, סגנון דיבורו הקשה והמשפיל כלפי היהודים התמימים והפשוטים, קוממו את נפשו של הבחור הנודד הבעל שם טוב הקדוש.

"שקט הס" נשמע לפתע קול צעיר ורך מפינת בית הכנסת, הכל הפנו מבטים משתאים לעבר משמיע הקול, גם המגיד שעל הבימה הביט בתדהמה בצעיר עוטה הפרווה שהעז להסות אותו, הוא נתן בו פנים זועפות שסומקן הלך וגבר מרגע לרגע, טרם ידע מה שבכוונת הבחור הצעיר לומר לו, אך נראה היה כי מעולם לא הורגל להפרעות באמצע דרשותיו, על אחת כמה וכמה לא מצד תושבי הכפרים והעיירות הפשוטים, להם לפי עולם מושגיו הרי אין כלל זכות דיבור, עיניו של הצעיר שילחו לעבר המגיד מבע יוקד ובדיוק אליו כוונו גם הדברים הבאים.

"מי שמך לבוא הנח ולהטיח דברים קשים כגידים בבניו יקיריו של הקב"ה? מי התיר לך לעמוד כך ולהתעלל שעה ארוכה בנשמותיהם הטהורות של יהודים פשוטים ואמיניים, העובדים את בוראם בתמימות? דע לך כי בעשותך את תורתך קרדום לחפור בו ולהכות על ראשם של יהודים ישרי לב אלה, מגלה אתה קבל עם ועולם, כי אין כל ערך לה, ואילו יהודים יקרים אלה אשר לא זכו לקרוא ולא זכו לשנות מימיהם, ואף על פי כן עובדים את הקב"ה בתום לב ומקיימים את מצוותיו, עד היכן שהבנתם וידיעותיהם מגיעות, יקרים הם לו מאוד מאוד".

משל ונמשל

הוי דין את כל האדם לכף זכות

לעתים קרובות יארע ששני בני אדם נעשים צהובים זה לזה ונוטרים איבה שנים על שנים, יש שיבקש אדם מחברו איזה דבר והלה מסרב לעשות את מבוקשו, מיד הוא הופך לו לשונא בנפש, ומוכן הוא לקרוע אותו כדג, ברם אילו היה כל אדם מביט על חברו כעל גדול הימנו, ודאי שהיה יכול ללמד עליו סניגוריה ולמצוא לו צד זכות.

משל לראובן שבא לידי דין ודברים עם חברו שמעון ורב עמו, והיה בלבו עליו. לימים היה ראובן מהלך ברחובה של עיר, ופגש באחד מידידיו הטובים לוי, שהיה מקובל עליו כאדם מהוגן וישר דרך, סיפר ראובן ללוי על הדברים שנפלו בינו לבין שמעון, והוסיף כי גדולה הטינה שהוא שומר לשמעון משום שהלה לא צדק כל עיקר בריבו אתו, אמר לו לוי, וכי מכיר אתה יפה בטיבו של שמעון זה, שאתה בטוח כל כך שאינו אדם כשר? לפני ימים אחדים ראיתיך דרך מקרה מסב במסיבה עם רבנו הגאון המפורסם בחסידותו, ורבנו חלק לו כבוד גדול. מששמע זאת ראובן תמה תמיהה גדולה, ברם לא עלה על דעתו להטיל ספק באמיתות הדבר, שכן היה לוי מקובל עליו כאדם מהימן ביותר, פתח ואמר לו יודע אתה, הרהור ספק נכנס בלבי שמא לא צדקתי בריבי עם שמעון, ואף על פי שבטוח הייתי עד היום בצדקתי, מששמעתי סיפורך התחלתי מהסס בדבר שמא מי יודע. לאחר כמה ימים נפגשו שוב שני הידידים, אומר לוי לראובן יודע אתה, אתמול שוב ראיתי את שמעון יושב לפני שני גדולי הדור, ושניהם קירבוהו קירבה יתירה וכיבדוהו כבוד גדול. מיד נפל ראובן על פניו בוכה ומצעק וי מה גדול החטא שחטאתי נגד רבי שמעון, מעתה גם רבי איתקרי, עכשיו אין עוד כל צל של ספק בלבי שלא אני צדקתי באותו ענין, אף איני יכול כלל להבין כיצד הייתי בטוח כל כך, שאדם גדול שכמותו הוא הרשע ואני הצדיק.

(בשם הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

לשונו של המגיד הנדהם כמו נבלעה, בידעו כי עסק לו עם יהודים פשוטים ועובדי אדמה, סבור היה כי יוכל לומר ככל העולה על דעתו, בהכירו את תמימותם בטוח היה שאיש מהם לא יעז להתקומם כנגד דיבוריו המתנשאים, אולם עתה משיצאו הדברים הנוקבים מפיו של הבחור הצעיר נאלם פיו מתדהמה ומבוכה.

זיק של תקווה ניצת לפתע בעיניהם של היהודים הפשוטים בשמעם את הדברים הנלהבים שקלחו בהתרגשות פנימית ובתום כובש מפיו של הצעיר, תקוותם הלכה וגברה עוד יותר בראותם את מבוכת המגיד שהטילה צל על דבריו חוצבי הלהבות ועל מניעיו, הם הפנו את פניהם אל עבר הבחור שהופיע כמלאך מושיע ותלו בו עיניים מייחלות, והוא לא אכזב אותם, "יהודים יקרים, דעו לכם כי הקב"ה אוהב אתכם ואינו חפץ בהשפלת רוחכם, אדרבה, העצבות והמרה השחורה חמורות הן מכל עברות התורה, שכן בכוחן לדרדר את האדם אל עברי פי פחת, ובאשר לבצורת הקשה המאיימת על פרנסתכם ולחמכם אין זה כי אם ניסיון זמני מאת הבורא יתברך לבחון את חוסן אמונתכם בו. אם מבקשים אתם אפוא לבטל את הגזרה ולפתוח שערי שמים עשו זאת בשמחה רק בשמחה". המגיד הנדהם ירד בצעדים כושלים מהבמה.

"יהודים יקרים" המשיך הצעיר בדבריו "הבה נצא עתה בריקוד שמח ונאמין כי ישועת השם כהרף עין נוכיח למי שמשיב את הרוח ומוריד את הגשם, כי חרף הבצורת הקשה לא נפגמה אמונתנו בו כי הוא זה, בואו אם כן נניח יד על כתף ונישא רגלינו בריקוד של שמחה וביטחון". הדברים סחפו אחריהם את כל בני העיירה לריקוד סוער שעליו ניצח האורח הצעיר, עם כל סיבוב נוסף הלכה האמונה בלבבות הרוקדים וגברה, עד שהכל ללא יוצא מן הכלל רקדו בעוז ובחדווה שנבעו מאמונה יהודית פשוטה ויוקדת, ופתאום נתערבבה לחות הזיעה של גופות הרוקדים ברטיבות אחרת שונה, שבאה מלמעלה, בתחילה לא חשו בה הרוקדים כלל, אבל כחלוף דקות מעטות, גברו הטיפות ועיניהם הנישאות של יהודי העיירה נרטבו אף הן בגשם הנדבות שהתחיל ניתן ארצה.

צ'ין אדם לחברו

והחזקת בו

מעשה היה ברבינו בעל הט"ז זיע"א, שבא אליו איש אחד וביקש ממנו שילווח לו שקל אחד, לא היה ברשותו של הרב שקל, ולקח את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין, ונתן לו שיעביט אותו ויקח בו שקל בהלוואה, וכשיביאו לרב משכורתו בערב שבת יפדנו. הלך האיש ולווח על הגביע שני שקלים, כשהרב קיבל משכורתו שלח שקל לפדות הגביע, אמר לו: האיש לווח שני שקלים, שמח הט"ז ואמר וודאי היה איש זקוק לשני שקלים, אלא שהיה מתבייש לבקש, ואילו היה לי שקל במומן הייתי מלווהו לו והיה איש חסר שקל.

עשיית חסד במסירות נפש

היה זה באחרית ימיו של הרה"ק רבי שלומיקה מזווייעל רבנו שכב על ערש דווי סובל יסורים קשים. באחת ההודמנויות התבטא ד"ר משה וואלך זצ"ל מנהל בית החולים 'שערי צדק' שאינו מבין איך יכול אדם להבליג כל כך ולא להוציא אנחה אחת ביסורים כאלו העוברים על רבנו, לית דין ברנש, קרא ד"ר וואלך על רבנו. והנה היה זה בל"ג בעומר, רבנו שכב בביתו על ערש הדווי ויהודי הגיע עם ילדו עם זוג מספרים בידו לכבד את רבנו שיגוזז מעט ממחלפות שערות ראשו של הילד, כמנהג החלקה בירושלים לעשות פאות לבני השלוש בל"ג בעומר. בהיכנסו לבית רבנו אל סף הדלת, רמז לו אחד מבאי ביתו של רבנו בתנועת יד, שלא יכנס עתה מאחר שרבנו לא מרגיש טוב. הבחין בכך

רבנו וקרא לעברו, מי שמך לבעל הבית? וציוה על אותו אדם ומזרוז לצאת אחרי האיש להשיבו עם ילדו. ורבנו קם ממיטת חוליו לגוזז משערותיו של אותו ילד.

ענוותנותו של רבי איסר זלמן

מסופר: הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר הלך עם תלמידו לומר שיעור בשיבת 'עץ חיים' בירושלים. בדרך החל לרדת גשם והם זירזו את פסיעותיהם. והנה פתאום עצר אותם יהודי אוסף תרומות וביקש להתרימו. ר' איסר זלמן עצר והחל לחפש כסף כדי לתרום לאותו אדם. כל אותה שעה המשיך הגשם לרדת בעוז. לאחר שנתן את תרומתו והם המשיכו ללכת. אמר לו התלמיד לא היה זה ראוי מצדו של אותו אדם לעכב אותנו בגשם שניתך בעוצמה, ומה עוד בשעה שהרבי ממחר לומר את שיעורו. השיב על כך רבי איסר זלמן בענווה, אני מלאכתי לומר שיעורים, והוא מלאכתי לאסוף נדבות. אין לדעת מלאכתי של מי חשובה בשמים, יותר שלי או שלו.

הכרת הטוב במסירות נפש

אצילות רוחו של הרה"ק רבי שלמה כהנמן מפונבז זיע"א, לא עזב אותו עד סוף ימיו. בוקר אחד כשסיים להתפלל שחרית והרגיש באפיסת הכוחות, הוריד מעליו את טליתו ומסרה למי שעמד לידו. ויפן חדל אונים לשכב במיטתו. ואולם, באמצע הליכתו נזכר ושב על עקביו, כשהדבר עולה לו במאמץ רב, הכל כדי להודות ולהגיד יישר כח לאותו תלמיד צעיר שקיפל במקומו את הטלית.

תלולא דעדקא

שבת קודש כ"ח ניסן

הרה"ק רבי יששכר לייב מסלאנים ב"ר שמואל (תרפ"ח) רבי יהושע העשיל ממאניסטרשיץ ב"ר יצחק יואל (תרצ"ח)
הרה"ק רבי שם קלינגערקא ב"ר אברהם מרדכי מזאלישץ (תש"ג)

יום ראשון כ"ט ניסן

הרה"ק רבי משה מקאברין ב"ר ישראל (תרי"ח)

יום שני ל' ניסן

רבינו יוסף אבן מיגאש ב"ר מאיר הלוי (ד"א תתק"א)

רבינו חיים ויטאל ב"ר יוסף (ש"פ)
הרה"ק רבי יעקב ב"ר צבי (יעב"ץ - תקל"ז)

יום שלישי א' אייר

הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעפסק ב"ר משה (תקמ"ח)

הרה"ק רבי עקיבא יוסף שלעווינגער ב"ר יחיאל (תקפ"ב)

יום רביעי ב' אייר

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מנקלשבורג ב"ר צבי הירש (תקל"ח)

יום חמישי ג' אייר

הרה"ק רבי יהודה לייב פיסטינר מקאלמיי (תלמיד הבעש"ט - תק"ה)

הרה"ק רבי אריה לייב צונץ ב"ר משה (הגאון מפלאצק - תקצ"ג)

הרה"ק רבי ישעי' מקרעסטייר ב"ר משה (תרפ"ה)

יום שישי ד' אייר

הרה"ק רבי ליפא מסאמבור ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקפ"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטשין שליט"א
מו"ס "בם אני אודך" רפ"ר ז"ס הדרש" על המעשים.

הסרת הסכין מהשלחן בשעת ברכת המזון (א')

(א) נוהגין לכסות הסכין בשעת ברכת המזון. (שו"ע או"ח סימן ק"פ סעיף ה')

(ב) על פי קבלה צריך להסיר לגמרי את הסכין מעל השלחן, ואין די בכיסויו. ("כף החיים" שם ס"ק ט"ו)

(ג) יש דיעות אם צריך להסיר הסכין בשבת ויו"ט, ובכף החיים (שם) כותב ע"פ דברי האריז"ל, שצריך להסיר הסכין אף בשבת.

(ד) הסתפקתי אם צריך להסיר אקדח או רובה מעל השלחן בברכת המזון, ומסתבר שצריך להסירו. ודו"ק.

(ה) בברכת מעין שלוש אין צריך להסיר הסכין. (עיין "אשל אברהם" מבוטשטש שם).

(ו) צריך לכסות גם הידית של הסכין, ולא סגי רק שמכסה להב הסכין. ("פסקי תשובות" שם הערה 19)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכין חודש אייר

המולד אור ליום ב'

בשעה 8:30 2 חלק

ר"ח יהיה ביום שני ושלישי